

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Archwilydd Cyffredinol Cymru
Auditor General for Wales

Cynllun Archwilio 2019 – Cronfa Bensiwn Gwynedd

Blwyddyn archwilio: 2018-19

Dyddiad cyhoeddi: 15 Ebrill 2019

Cyfeirnod y ddogfen: 1206A2019-20

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnwyd/i'w gyflawni yn unol â swyddogaethau statudol. Ceir rhagor o wybodaeth am hyn yn Atodiad 1.

Nid oes unrhyw gyfrifoldeb ar yr Archwilydd Cyffredinol, staff Swyddfa Archwilio Cymru na, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd sy'n gweithredu ar ran yr Archwilydd Cyffredinol mewn perthynas ag unrhyw aelod, cyfarwyddwr, swyddog na chyflogai arall yn unigol, nac i unrhyw drydydd parti.

Os gwneir cais am wybodaeth y gallai'r ddogfen hon fod yn berthnasol iddi, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae Cod adran 45 yn nodi'r arfer a ddisgwyllir gan awdurdodau cyhoeddus wrth ymdrin â cheisiadau, yn cynnwys ymgynghori â thrydydd parti'n berthnasol. Mewn perthynas â'r ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru, Swyddfa Archwilio Cymru a, lle y bo'n gymwys, yr archwilydd penodedig yn drydydd parti'n berthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynglŷn â datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon i Swyddfa Archwilio Cymru yn infoofficer@audit.wales.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg. Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cynnwys

Cynllun Archwilio 2019

Crynodeb	4
Archwiliad o gyfrifon y Gronfa Bensiwn	4
Y ffi, y tîm archwilio a'r amserlen	7
Datblygiadau yn y dyfodol i'm gwaith archwilio	9
Atodiadau	
Atodiad 1 – priod gyfrifoldebau	10
Atodiad 2 – datblygiadau eraill yn y dyfodol	11

Cynllun Archwilio 2019

Crynodeb

- 1 Fel eich archwilydd allanol, fy nod yw cynnal archwiliad sy'n cyflawni fy nyletswyddau statudol fel yr Archwilydd Cyffredinol a'm rhwymedigaethau o dan y Cod Ymarfer Archwilio i archwilio ac ardystio pa un a yw datganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn Gwynedd (y Gronfa Bensiwn) yn 'wir a theg'.
- 2 Diben y cynllun hwn yw nodi'r gwaith y bwriadaf ymgymryd ag ef, pryd yr ymgymerir ag ef, faint y bydd yn ei gostio a phwy fydd yn ymgymryd ag ef.
- 3 Ni chyfyngwyd arnaf wrth gynllunio cwrpas yr archwiliad hwn.
- 4 Nodir fy nghyfrifoldebau, ynghyd â chyfrifoldebau'r rheolwyr a'r rheini sy'n gyfrifol am lywodraethu, yn [Atodiad 1](#).

Archwiliad o gyfrifon y gronfa bensiwn

- 5 Mae'r gwaith archwilio a wneir gennyf er mwyn cyflawni fy nghyfrifoldebau yn ymateb i'm hasesiad o risgiau. Mae'r ddealltwriaeth hon yn ein galluogi i ddatblygu dull archwilio sy'n canolbwyntio ar fynd i'r afael â risgiau penodol gan roi sicrwydd ar yr un pryd ynglŷn â chyfrifon y Gronfa Bensiwn yn eu cyfanrwydd. Mae tri cham i'm dull archwilio fel y nodir yn [Arddangosyn 1](#).

Arddangosyn 1: fy null archwilio

Testun amgen: Mae'r tabl hwn yn crynhoi tri cham fy null archwilio ariannol, sef cynllunio, profi ac adrodd.

- 6 Nodir y risgiau o gamdatganiadau perthnasol yr ystyriaf eu bod yn sylweddol ac y mae angen rhoi ystyriaeth archwilio arbennig iddynt o ganlyniad i hynny yn [Arddangosyn 2](#), ynghyd â'r gwaith y bwriadaf ymgymryd ag ef i ymdrin â nhw. Nodir hefyd y meysydd archwilio allweddol eraill y bydd fy nhîm yn canolbwyntio arnynt.

Arddangosyn 2: Risgiau archwilio ariannol

Testun amgen: Mae'r tabl hwn yn crynhoi'r risgiau archwilio ariannol a'r gwaith archwilio cyfatebol a gynlluniwyd mewn ymateb iddynt.

Risgiau archwilio ariannol	Ymateb archwilio arfaethedig
Risgiau sylweddol	
<p>Mae risg y bydd rheolwyr yn diystyru rheolaethau yn bresennol ym mhob endid. Am nad oes modd rhagweld sut y gallai rheolaethau gael eu diystyru yn y fath fodd, ystyrir ei bod yn risg sylweddol [ISA 240.31-33].</p>	<p>Bydd fy nhîm archwilio yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • profi priodoldeb cofnodion mewn dyddlyfrau ac addasiadau eraill a wnaed wrth baratoi'r datganiadau ariannol; • adolygu'r broses o ddylunio a gweithredu'r rheolaethau sydd ar waith gan y rheolwyr mewn perthynas â phrosesu cofnodion mewn dyddlyfrau; • adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu i ganfod unrhyw duedd; a • gwerthuso'r rhesymeg dros unrhyw drafodion sylweddol nad oes a wnelont â busnes arferol.
Meysydd archwilio eraill i ganolbwyntio arnynt	
<p>Cyflawnrwydd a chywirdeb trosglwyddo asedau i Gronfa Cymru</p> <p>Yn dilyn cyhoeddiad y Llywodraeth fod yn rhaid i Gynlluniau Pensiwn Llywodraeth Leol gyfuno eu hasedau er mwyn lleihau cost buddsoddi yn nhermau arian cyhoeddus, mae'r Gronfa wedi cytuno i ddod yn rhan o Gronfa Cymru.</p> <p>Byddai trosglwyddo'r asedau hyn yn faes i ganolbwyntio arno o ystyried yr angen i bennu cyflawnrwydd a chywirdeb trosglwyddo'r asedau hyn.</p>	<p>Byddwn yn rhoi'r gweithdrefnau archwilio canlynol ar waith:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adolygu'r broses o ddylunio a gweithredu'r rheolaethau sydd ar waith gan y rheolwyr er mwyn cadarnhau cywirdeb y broses o gysoni asedau a drosglwyddwyd i'r gronfa newydd a'r broses o ddyrannu buddsoddiadau; • adolygu'r broses o ddylunio a gweithredu'r rheolaethau sydd ar waith yng Nghronfa Cymru er mwyn rheoli buddsoddiadau a gweithredu trefniadau prisio a pherfformiad y gronfa gyfun a chyflwyno adroddiadau arnynt; • cadarnhau cyflawnrwydd a chywirdeb gwerthoedd yr asedau a drosglwyddwyd drwy gymharu balansau cau'r asedau ecwiti a nodir ar ddadansoddiad rheoli'r cleient

	<p>a'r adroddiad pontio â'r balansau agoriadol yng Nghronfa Cymru;</p> <ul style="list-style-type: none"> • cynnal adolygiad o'r adroddiad pontio sy'n darparu trosolwg o'r asedau a drosglwyddwyd i Gronfa Cymru, er mwyn nodi p'un a oes unrhyw faterion arwyddocaol i'w nodi; a • byddwn yn adolygu adroddiad rheolaethau mewnol Cronfa Cymru yn ogystal ag adroddiad rheolaethau mewnol Custodian er mwyn cadarnhau p'un a oes rheolaethau priodol ar waith ynghylch trosglwyddo asedau.
--	--

- 7 Nid wyf yn ceisio cael sicrwydd llwyr bod datganiadau cyfrifyddu'r Gronfa Bensiwn yn gywir a theg, ond mabwysiadaf gysyniad o berthnasedd. Fy nod yw nodi camddatganiadau perthnasol, hynny yw, y rheini a allai gamarwain y sawl sy'n darllen y cyfrifon. Caiff y lefelau a ddefnyddiaf i farnu bod camddatganiadau o'r fath yn berthnasol eu cyflwyno i'r Pwyllgor Pensiynau, y Bwrdd Pensiynau ac i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu Cyngor Gwynedd (y Cyngor), fel awdurdod gweinyddu'r Gronfa Bensiwn yn ei chyfanrwydd, cyn cwblhau'r archwiliad.
- 8 At ddibenion adrodd, byddaf yn ymdrin ag unrhyw gamddatganiadau sydd islaw lefel ddibwys (a bennir ar 5% o berthnasedd) fel materion nad oes angen i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu eu hystyried ac felly ni fyddaf yn cyflwyno adroddiad arnynt.

- 9 Mae fy ffioedd a'r amserlenni arfaethedig ar gyfer cwblhau'r archwiliad yn seiliedig ar y tybiaethau canlynol:
- y caiff y datganiadau ariannol eu darparu'n unol â'r terfynau amser y cytunwyd arnynt, yn unol â'r ansawdd a ddisgwylir ac y byddant wedi bod yn destun adolygiad sicrwydd ansawdd cadarn;
  - bod safleoedd a chyfleusterau priodol yn cael eu darparu i alluogi fy nhîm archwilio i gyflawni fy archwiliad yn effeithlon;
  - y bydd yr holl swyddogion priodol ar gael yn ystod yr archwiliad; a
  - bod yr holl reolaethau a gwiriadau angenrheidiol ar waith gennych i alluogi'r Swyddog Ariannol Cyfrifol i roi'r holl sicrwydd sydd ei angen arnaf yn y Llythyr Sylwadau a anfonir ataf.

Swyddogaethau archwilio statudol

- 10 Yn ychwanegol at archwilio'r cyfrifon, mae gennyf gyfrifoldebau statudol i gael cwestiynau a gwrthwynebiadau i'r cyfrifon gan etholwyr lleol. Nodir y cyfrifoldebau hyn yn Neddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004:
- Adran 30 Arolygu dogfennau a chwestiynau yn ystod archwiliad; ac
  - Adran 31 Hawl i wneud gwrthwynebiadau yn ystod archwiliad.
- 11 Codir ffioedd archwilio am waith a wneir wrth ymdrin â chwestiynau a gwrthwynebiadau gan etholwyr. Oherwydd y bydd gwaith archwilio yn dibynnu ar nifer a natur unrhyw gwestiynau a gwrthwynebiadau, nid oes modd amcangyfrif ffi archwilio ar gyfer y gwaith hwn.
- 12 Os byddaf yn derbyn cwestiynau a gwrthwynebiadau, trafodaf ffioedd archwilio posibl bryd hynny.

Y ffi, y tîm archwilio a'r amserlen

Y ffi

- 13 Nodir eich ffi amcangyfrifedig ar gyfer 2019 yn Arddangosyn 3. Mae'r ffigur hwn yn gyson â'r ffi a nodwyd yng nghynllun archwilio 2018.

Arddangosyn 3: ffi archwilio

Mae'r tabl hwn yn nodi'r ffi archwilio arfaethedig ar gyfer 2019, ynghyd â'r ffi archwilio wirioneddol ar gyfer 2018.

	Ffi arfaethedig ar gyfer 2019 (£)	Ffi wirioneddol ar gyfer 2018 (£)
Archwiliad o gyfrifon y gronfa bensiw	34,200	34,200

- 14 Bydd y broses gynllunio yn un barhaus, ac efallai y bydd angen newid fy rhaglen o waith archwilio ac felly fy ffi, os bydd unrhyw risgiau newydd allweddol yn codi. Ni fyddaf yn gwneud unrhyw newidiadau heb eu trafod yn gyntaf â'r Cyfarwyddwr Cyllid.
- 15 Ceir rhagor o wybodaeth am fy [ngraddfeydd ffioedd a'r broses o bennu ffioedd](#) ar ein gwefan.

Tîm archwilio

- 16 Ceir crynodeb o brif aelodau fy nhîm, ynghyd â'u manylion cyswllt, yn [Arddangosyn 4](#).

Arddangosyn 4: fy nhîm archwilio

Enw	Rôl	Rhif cyswllt	Cyfeiriad e-bost
Andy Fern	Arweinydd Ymgysylltu – Archwilio Ariannol	01216968981	Anfern@deloitte.co.uk
Sam Roden	Rheolwr Archwilio Ariannol	01216955148	sroden@deloitte.co.uk
Laura Allaway	Arweinydd Tîm yr Archwiliad Ariannol	01216955536	lallaway@deloitte.co.uk

- 17 Gallaf gadarnhau bod aelodau fy nhîm oll yn annibynnol ar y Gronfa Bensiwn a'i swyddogion. At hynny, nid wyf yn ymwybodol o unrhyw wrthdaro buddiannau posibl y mae angen i mi dynnu eich sylw ato.

Amserlen

- 18 Byddaf yn cyflwyno adroddiadau, neu allbynnau eraill y cytunwyd arnynt, i'r Pwyllgor Pensiynau, y Bwrdd Pensiynau a Phwyllgor Archwilio Cyngor Gwynedd, yn ymdrin â'r meysydd gwaith a nodir yn y ddogfen hon. Nodir fy ngherrig milltir allweddol yn [Arddangosyn 5](#).

Arddangosyn 5: amserlen

Allbwn arfaethedig	Gwaith a wnaed	Llunio'r adroddiad terfynol
Cynllun Archwilio 2019	Ionawr – Mawrth 2019	Ebrill 2019

Gwaith cyfrifon ariannol: <ul style="list-style-type: none"> • Adroddiad ar yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol • Barn ar y Datganiadau Ariannol 	Mai – Mehefin 2019	Gorffennaf 2019
Cynllun Archwilio 2020	Ionawr – Mawrth 2020	Mawrth 2020

Datblygiadau yn y dyfodol i'm gwaith archwilio

- 19 Nodir manylion datblygiadau eraill yn y dyfodol, gan gynnwys seminarau Cyfnewidfa Arfer Da (GPX) Swyddfa Archwilio Cymru a'r gwaith y bwriadaf ei gynnal ar barodrwydd y sector cyhoeddus yng Nghymru ar gyfer Brexit yn **Atodiad 2**.

Atodiad 1

Priod gyfrifoldebau

Y Cyngor yw awdurdod gweinyddu'r Gronfa Bensiwn. Paratowyd y Cynllun Archwilio hwn i fodloni gofynion y safonau archwilio ac arferion archwilio priodol. Mae'n rhoi amlinelliad i'r Cyngor o'r gwaith archwilio ariannol sydd ei angen ar gyfer cyfrifon y Gronfa Bensiwn.

Fel y'i diwygiwyd gan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 yn nodi fy mhwerau a'm dyletswyddau i gynnal eich archwiliad ariannol. Fy nghyfrifoldeb i yw cyhoeddi tystysgrif ac adroddiad ar ddatganiadau cyfrifyddu'r Gronfa Bensiwn sy'n cynnwys barn ar eu 'gwirionedd a'u tegwch', gan roi sicrwydd eu bod:

- yn rhydd o gamddatganiadau perthnasol pa un a gawsant eu hachosi drwy dwyll neu wall;
- yn cydymffurfio â'r gofynion statudol a gofynion cymwys eraill; ac
- yn cydymffurfio â'r holl ofynion perthnasol ar gyfer cyflwyno a datgelu o ran cyfrifyddu.

Nid yw fy ngwaith archwilio yn rhyddhau rheolwyr, na'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, o'u cyfrifoldebau sy'n cynnwys:

- paratoi'r datganiadau ariannol a'r Adroddiad Blynyddol yn unol â safonau a chanllawiau cyfrifyddu cymwys;
- cadw cofnodion cyfrifyddu cywir;
- sicrhau rheoleidd-dra trafodion ariannol; a
- sicrhau gwerth am arian o ran y defnydd o adnoddau.

Mae'r rheolwyr yn cytuno i roi'r canlynol i mi:

- mynediad i'r holl wybodaeth y mae'r rheolwyr yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i'r gwaith o baratoi'r datganiadau ariannol megis cofnodion, dogfennaeth a materion eraill;
- gwybodaeth ychwanegol y gallaf ofyn amdani gan y rheolwyr er mwyn cynnal yr archwiliad; a
- mynediad anghyfyngedig i unigolion o fewn yr Awdurdod y byddaf yn penderfynu ei bod yn angenrheidiol cael tystiolaeth archwilio ganddynt.

Bydd angen i'r rheolwyr roi sylwadau ysgrifenedig i mi er mwyn cadarnhau'r canlynol:

- eu bod wedi cyflawni eu cyfrifoldebau ar gyfer paratoi'r datganiadau ariannol;
- bod pob trafodyn wedi'i gofnodi ac wedi'i adlewyrchu yn y datganiadau ariannol;
- bod y wybodaeth a roddwyd i mi er mwyn cynnal yr archwiliad yn gyflawn; ac
- ategu tystiolaeth archwilio arall sy'n berthnasol i'r datganiadau ariannol neu honiadau penodol yn y datganiadau ariannol os ystyriaf fod hynny'n angenrheidiol neu os yw'n ofynnol o dan y Safonau Archwilio Rhyngwladol.

Atodiad 2

Datblygiadau eraill yn y dyfodol

A. Cyfnewidfa Arfer Da

Mae Cyfnewidfa Arfer Da Swyddfa Archwilio Cymru yn helpu gwasanaethau cyhoeddus i wella drwy rannu gwybodaeth ac arferion sy'n gweithio. Cynhelir digwyddiadau lle gellir cyfnewid gwybodaeth wyneb yn wyneb a rhannu adnoddau ar-lein. Mae'r prif feysydd gwaith yn ymwneud â rheolaeth ariannol, staff y sector cyhoeddus a llywodraethu. Mae rhagor o wybodaeth, gan gynnwys manylion am ddigwyddiadau'r Gyfnewidfa yn y dyfodol ac allbynnau seminarau blaenorol, ar gael yn [adran y Gyfnewidfa Arfer Da ar wefan Swyddfa Archwilio Cymru](#).

B. Brexit: paratoi i'r Deyrnas Unedig adael yr Undeb Ewropeaidd

Yn unol ag Erthygl 50 o Gytuniad Rhufain, ar 29 Mawrth 2019, ni fydd y Deyrnas Unedig bellach yn aelod o'r Undeb Ewropeaidd. Mae'r negodiadau yn mynd rhagddynt o hyd, ac ar hyn o bryd, nid yw'n glir p'un a lwyddir i ddod i gytundeb ar gyfnod trosglwyddo hyd at 31 Rhagfyr 2020, neu p'un a fydd y Deyrnas Unedig yn gadael ar unwaith 'heb ddêl' ym mis Mawrth.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi dechrau ar raglen waith sy'n ystyried y trefniadau y mae'r sector cyhoeddus datganoledig yng Nghymru, gan gynnwys holl gyrff y GIG, yn eu rhoi ar waith er mwyn paratoi i Brydain adael yr Undeb Ewropeaidd, ac ymateb i'r sefyllfa honno. Bydd hyn ar ffurf trosolwg lefel uchel er mwyn cadarnhau pa drefniadau sy'n cael eu rhoi ar waith ym mhob rhan o'r sector cyhoeddus yng Nghymru, ac i nodi'r materion allweddol o safbwynt gwahanol rannau o'r gwasanaeth cyhoeddus yng Nghymru.

Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn bwriadu cynnal y gwaith cychwynnol hwn mewn dwy ran. Yn ystod hydref 2018, bydd yn llunio crynodeb sylfaenol o'r trefniadau sy'n cael eu rhoi ar waith. Caiff hyn ei ddilyn gan waith maes archwilio pellach yn ystod gwanwyn 2019.

Y nod yw llunio adroddiad yn ystod haf 2019. Caiff negeseuon allweddol ac argymhellion yr adroddiad eu gosod yng nghyd-destun y DU yn symud i gydberthynas newydd â'r Undeb Ewropeaidd erbyn diwedd y cyfnod pontio arfaethedig.

Fodd bynnag, os daw'n amlwg bod y DU yn debygol o adael yr Undeb Ewropeaidd heb Gytundeb Gadael (y senario 'dim dêl'), byddwn yn cyhoeddi adroddiad cyn gynted â phosibl yn ystod 2019, cyn i'r DU adael yr Undeb Ewropeaidd ar 29 Mawrth.

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone : 029 2032 0660

E-mail: info@audit.wales

Website: www.audit.wales

Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru